

Петрів Іван Михайлович
*кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри менеджменту,
Одеський державний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2698-395X>*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-439-2-55>

ДЕРЖАВНА ТА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ ВІВЧАРСТВА І КОЗІВНИЦТВА ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

В дослідженні розглядається роль галузей вівчарства і козівництва у місцевій економіці та їх потенціал для розвитку окремих регіонів, зокрема віддалених територій Одеської області, через призму активних заходів уповноважених органів держави та місцевих органів влади. Проаналізовано вдалий іноземний досвід державної та регіональної політики, що стимулювали розвиток галузей вівчарства і козівництва. Окрема увага приділяється можливостям та ініціативам, які сприятимуть стійкому розвитку та підвищенню конкурентоспроможності галузі на регіональному, національному і міжнародному рівнях.

Слід відзначити, що розвиток вівчарства і козівництва в Одеській області є перспективним напрямом аграрного сектору, який може стати потужним чинником економічного зростання регіону.

Ці галузі тваринництва мають особливе значення для сільської економіки, оскільки сприяють створенню робочих місць, збільшенню виробництва продовольства та забезпеченню експорту продукції високої якості.

Сучасна державна та регіональна політика у цьому напрямі має охоплювати програми і заходи, що забезпечуватимуть фінансову підтримку фермерів, розвиток інфраструктури, фінансування наукових досліджень з покращення аутентичних порід, сприяння кооперативній формі господарювання, а також стимулювання експорту продукції.

Успішні приклади інших країн, таких як, наприклад, Італія, Франція, Іспанія та Греція, демонструють, що інвестиції в цю сферу здатні підвищити конкурентоспроможність місцевої економіки і сприяти стабільному розвитку регіонів, які вирізняються складними географічними умовами та слабким економічним розвитком через виробництво високоякісних продуктів козівництва та вівчарства, популярних як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках.

У зв'язку із зазначеним, важливим є дослідження та запозичення досвіду інших країн у цьому сегменті, зокрема тих, які забезпечують потужну підтримку розвитку козівництва та вівчарства, використовуючи комплексні програми для зміцнення цих напрямів господарювання.

Наприклад, Міністерство сільського господарства США (USDA) підтримує фермерів, виділяючи гранти на інфраструктурні покращення, стале управління пасовищами, навчання фермерів, розвиток ринків, а також на інноваційні рішення, що підвищують ефективність виробництва й підтримують якість продукції [1; 2].

Досить цікавим є досвід Індії (штати Махараштра, Телангана, Керала), де уряд активно підтримує козівництво через регіональні програми, які охоплюють субсидії на придбання кіз, інфраструктуру ферм, страхування тварин, технічну допомогу та заходи з покращення якості поголів'я [3–5].

В контексті глобальних змін клімату, застосування досвіду Йорданії також може бути корисним для впровадження передових практик вівчарства та козівництва в посушливих регіонах Одеської області [6].

В країнах ЄС підтримка фермерів включає субсидії на стале тваринництво, збереження місцевих порід і сприяння органічному виробництву, що особливо актуально для середземноморського регіону. Європейський Союз інвестує у фермерів, допомагаючи їм адаптуватися до змін клімату та впроваджувати стійкі методи ведення господарства, особливо в зонах, де важливими є стійкість до посухи і висока якість продукції. Така політика обумовлена, зокрема умовами переходу ЄС на новий тип господарювання, визначений «Європейським зеленим курсом» [7; 8].

Одним із головних позитивних аспектів є забезпечення робочих місць, особливо в сільській місцевості, де часто бракує альтернативних джерел зайнятості [9].

Вживаючи послідовних та фінансово підкріплених заходів розвитку вівчарства та козівництва, можливо значно підвищити експортний потенціал Одеської області за рахунок постачання на ринок органічної та аутентичної продукції.

Зважаючи на глобальні кліматичні зміни, розвиток галузі вівчарства та козівництва може забезпечити продовольчу стійкість Одеського регіону в нових кліматичних умовах. Кози й вівці добре адаптуються до різних кліматичних умов і можуть випасатися на сухих, малопридатних для землеробства землях. Це робить їх вирощування особливо вигідним у регіонах з посушливим або гористим кліматом, де інші види тваринництва можуть бути менш ефективними [5; 6].

Також, з козівництвом і вівчарством пов'язані переробка шерсті, виробництво сирів і молочних продуктів, а також ремісництво (крафтове виробництво), що стимулює розвиток ремісничого виробництва й індустрії гастрономічного туризму [3; 4].

В контексті забезпечення екологічної стійкості та збереження ландшафтів кози та вівці допомагають підтримувати екологічну стійкість. У деяких регіонах Європи випас овець є частиною програм збереження природного ландшафту, що також підтримується державою [7]. Особливо важливий такий досвід для Одеської області в контексті збереження унікальних природних територій, зокрема заповідників та територій, що мають особливу екологічну та історичну цінність.

В Європі козівництво та вівчарство стали важливими галузями для розвитку депресивних регіонів, покращення місцевої економіки та збільшення ВВП у сільських районах.

Яскравим прикладом можуть бути іспанські регіони з посушливим кліматом (Кастилія-і-Леон, Естремадура, Андалусія) [7; 8], окремі регіони Греції (Крит) [4; 5], італійські Сардинія та Сицилія [3], Окситанія та Прованс у Франції [2; 7].

Державна та особливо регіональна політика, виходячи із наведеного вище досвіду, має ґрунтуватися на комплексному підході до розвитку вівчарства та козівництва та включати наступні заходи.

Фінансова підтримка малих і середніх фермерських господарств через надання субсидій і кредитів для розвитку малих фермерських господарств, які займаються вівчарством і козівництвом. Вказані заходи фінансової підтримки необхідно впроваджувати виключно як елемент комплексної програми розвитку галузі вівчарства та козівництва.

Розвиток інфраструктури переробки продукції через призму створення місцевих кооперативів, які об'єднуюватимуть малі господарства для спільного виробництва, переробки та збуту продукції.

Активна участь органів державної влади та місцевого самоврядування у створенні умов та можливостей виробників мати доступ до збуту та нових ринків. Зокрема, забезпечення регіональних фермерів каналами збуту продукції не тільки на внутрішньому ринку, а й на міжнародному рівні. Це може включати підтримку в отриманні сертифікації продукції для експорту в країни ЄС, а також просування продукції під єдиним брендом, наприклад, «Одеська продукція», «Одеська перлина», «Бессарабські дари», «Gourmet Foods from the Odesa Region», «Taste of the Odesa Region», «Authentic Odesa Region Foods» тощо.

Важливе значення має навчання та технічна підтримка фермерів, через організацію тренінгів, консультацій і технічної підтримки для фермерів, наприклад в колаборації з провідними науковими установами Одещини, що допоможе підвищити якість продукції, ефективність виробництва та поширення сучасних методів ведення вівчарства та козівництва.

Одним із найголовніших заходів, реалізацію якого повинні організувати органи державної влади та місцевого самоврядування є залучення інвестицій у галузь. Розробка програм для залучення як внутрішніх, так і міжнародних інвесторів у проекти, пов'язані з вівчарством і козівництвом.

І наостанок вжиття заходів з промоції продукції на національному та міжнародному рівнях. Активна участь у міжнародних заходах,

організація і проведення виставок, ярмарків та інших заходів, які популяризують аутентичну продукцію Одеської області, зокрема, вироблених за унікальними рецептами та технологіями сирів, м'яса, молока, вовни, що допоможе привернути увагу споживачів та підвищити попит.

Список використаної літератури:

1. USDA Announces \$300,000 in Funding Available to Support U.S. Sheep Industry. URL: <http://surl.li/xasgdf> (дата звернення: 14.11.2024).
2. Mildred Elizabeth Aldridge (2019) Solutions for Grand Challenges in Goat and Sheep Production. *BIOTROPIA*. April 2019. Vol. 26. No. 1. P. 55–64. URL: <https://media.neliti.com/media/publications/267104-none-45192117.pdf>
3. Maharashtra Goat Farming: Current Status, Breeds, and Government Policies and Support. URL: <http://surl.li/tpqfqc> (дата звернення: 14.11.2024)
4. Telangana Goat Farming: Current Status, Breeds, and Government Policies and Support. URL: <http://surl.li/vnifjp> (дата звернення: 14.11.2024)
5. Kerala Goat Farming: Current Status, Breeds, and Government Policies and Support. URL: <http://surl.li/lknsjv> (дата звернення: 14.11.2024)
6. Faisal Salem Al Barakeh. Sustainable Sheep and Goat Farming in Arid Regions of Jordan. *Ruminants*. 2024. No. 4(2). P. 241–255. URL: <http://surl.li/xohwyp>
7. Christina Paraskevopoulou. Sustainability Assessment of Goat and Sheep Farms: A Comparison Between European Countries. *Sustainability*. 2020. No. 12. URL: <http://surl.li/tmdfyt>
8. Goat Farming in the 21st Century: Adapting to Climate Change. URL: <http://surl.li/tevrdd> (дата звернення: 14.11.2024).
9. Рішення обласної ради від 21 лютого 2014 року №1020-VI «Про затвердження регіональної Програми розвитку агропромислового комплексу Одеської області на 2014-2018 роки». URL: <https://oda.od.gov.ua/statics/pages/files/5b30dc801559f.pdf> (дата звернення: 14.11.2024).